

Святлана ПУГАЧОВА,
вядучы метадыст
Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі

МІЖНАРОДНАЯ СІСТЭМА УДК: УНІВЕРСАЛЬНЫ КЛАСІФІКАТАР СУСВЕТНЫХ ВЕДАЎ

Цікава, што многія складаныя рэчы, зразумелыя, на першы погляд, толькі навуцы, на самай справе нам усім добра вядомыя, і мы здольныя іх патлумачыць! Тое ж – з класіфікацыйнымі сістэмамі. Шмат разнастайных класіфікацый існуе вакол нас. Своеасаблівае сістэматызацыя адбываецца, напрыклад, калі мы складваем на паліцы ў шафу прадметы адзена паасобна: шкарпэткі, пальчаткі, шалікі, капелюшы і інш. Захоўваем вопратку і абутак па сезонах. Посуд на нашых кухнях таксама размешчаны па відах. Гэта і ёсць у пэўным сэнсе класіфікацыя хатніх і асабістых рэчаў. Згадаем яшчэ добра знаёмыя са школьнай праграмы класіфікацыю хімічных элементаў Мендзялеева, класіфікацыі расліннага і жывёльнага свету. Некаторыя, магчыма, сустракаліся з класіфікацыяй прафесій і пасад служачых, аб'ектаў інтэлектуальнай уласнасці і інш.

Розных класіфікацыйных сістэм (КС) у свеце вельмі шмат. Ёсць сярод іх і бібліятэчна-бібліяграфічныя. Яны менш вядомыя, але займаюць пэўнае месца. Дзякуючы ім ёсць магчымасць вывучаць усю разнастайнасць наяўных дакументаў, падзяляць іх па відавой і жанравай прыналежнасці, сістэматызаваць па змесце, каб потым адшукваць неабходную інфармацыю і закладзеныя ў іх веды.

У шэрагу сістэматычных бібліятэчна-бібліяграфічных класіфікацый вылучаецца міжнародная сістэма “Універсальная дзесятковая класіфікацыя” (УДК). Яна мае цікавую гісторыю ўзнікнення, станаўлення і практычнага прымянення ў сучаснай інфармацыйнай прасторы. У канцы 90-х гг. XIX ст. два бельгійскія юрысты Поль Атле і Анры Лафантэн выказалі ідэю стварэння каталога, у якім змяшчалася б інфармацыя пра ўсе дакументы, якія былі надрукаваны і існавалі на той час у свеце, – так званага Універсальнага бібліяграфічнага рэпертуару (УБР), што нагадвае своеасаблівы “папяровы інтэрнэт”.

Для захоўвання шматлікай колькасці картак УБР (у канцы стварэння картатэка налічвала каля 12 млн картак) з бібліяграфічнымі звесткамі пра дакументы на розных мовах свету па ўсіх галінах ведаў неабходна была іх сістэматычная расстаноўка згодна з пэўнай КС. У той час існавала шмат розных КС, але навуковы кірунак мелі толькі сістэмы, распрацаваныя прафесарамі тагачасных

універсітэтаў. На жаль, усе гэтыя КС мелі шэраг недахопаў, асноўным з якіх была надзвычай складаная сістэма класіфікацыйных індэксаў – вызначальнікаў, што складаюць аснову любой КС.

Стваральнікі УДК добра разумелі, якая сістэма ім патрэбна для падтрымкі і вядзення УБР. Рэалізацыя іх ідэі прадугледжвала не толькі ўніверсальную па змесце, іерархічную па структуры, зразумелую ў сэнсе індэксацыі (класіфікацыйных індэксаў) сістэму, не звязаную ні з якой натуральнай мовай. Галоўнае – каб у ёй адсутнічалі нацыянальныя рысы! І вось, выпадкова ці знарок, у пачатку 1895 г. да П. Атле і А. Лафантэна трапіла выданне Дзесятковай класіфікацыі Дзьюі (ДКД) вядомага амерыканскага бібліятэкара і бібліяграфа Мэлвіла Дзьюі. Дзякуючы добраму валоданню англійскай мовай стваральнікі будучай УДК вельмі ўважліва азнаёміліся з гэтай сістэмай і знайшлі яе найбольш прыстасаванай да іх патрэб у параўнанні з іншымі сістэмамі. У выніку перапіскі з М. Дзьюі вучоныя атрымалі згоду аўтара ДКД на частковую дапрацоўку сістэмы і пераклад новага варыянта на асобныя еўрапейскія мовы. Тут неабходна выказаць вялікую падзяку М. Дзьюі за яго шчодрасць, таму што ў свеце амаль невядомы выпадкі перадачы аўтарскай інтэлектуальнай працы ў іншыя краіны без якіх-небудзь абмежаванняў па яе перапрацоўцы / дапрацоўцы і выкарыстанні, тым больш на бязвыплатнай аснове. Ёсць меркаванне, што М. Дзьюі зрабіў гэты добры жэст у імя ідэі стварэння Універсальнага бібліяграфічнага рэпертуару, што было таксама і яго асабістым перакананнем. На працягу трох дзесяцігоддзяў захоўваліся цесныя сяброўскія і прафесійныя стасункі паміж П. Атле, А. Лафантэнам і М. Дзьюі.

Гісторыя УДК захоўвае яшчэ мноства значных падзей, якія адбыліся ў падтрымку стварэння УБР і менавіта прасоўвання УДК. Так, быў створаны Міжнародны бібліяграфічны інстытут*, арганізавана Міжнароднае бібліяграфічнае бюро (Бельгія, Брусэль), праходзіў шэраг міжнародных бібліяграфічных канферэнцый і інш. Усе гэтыя падзеі

*Рэарганізаваны ў Міжнародны інстытут па дакументацыі ў 1931 г., а ў 1938 г. на яго базе была заснавана Міжнародная федэрацыя па дакументацыі, якая спыніла сваю дзейнасць у 2001 г.

адбываліся з 1895 г. да пачатку Другой сусветнай вайны. На вялікі жаль, нягледзячы на ўсе намаганні міжнароднай бібліяграфічнай супольнасці, ідэі стварэння такога сусветнага бібліяграфічнага рэсурсу не ўдалося рэалізавацца цалкам. П. Атле і А. Лафантэн арганізавалі гіганцкае інфармацыйнае сховішча пад назвай “Mundaneum”^{*} (Брусэль, Бельгія), частку якога складала велізарная карта-тэка з інфармацыяй аб дакументах розных форм і відаў, выдадзеных на ўсіх мовах свету па ўсіх галінах ведаў. Усе карткі былі расставлены з дапамогай класіфікацыі на аснове ДКД, якой належала стаць папярэднікам УДК. На жаль, праіснаваў гэты “горад ведаў” толькі да 1934 г. з-за немагчымасці забяспечваць апрацоўку вялікіх аб’ёмаў інфармацый работнікамі “Mundaneum” па розных тэмах у адказ на запыты абанентаў з усіх куткоў свету. Патрэбен быў сучасны інтэрнэт, каб вырашыць гэтую задачу. Важна адзначыць, што П. Атле лічыцца не толькі стваральнікам УДК, але і прадвеснікам інтэрнэту, паколькі ён выказаў ідэю аб стварэнні камунікацыйнай сістэмы накіраванай на інтэрнэт задоўга да яго з’яўлення!

Другая сусветная вайна амаль цалкам знішчыла велізарную картатэку, а разам з ёю і рэшткі ідэі адраджэння праекта П. Атле і А. Лафантэна. Праўда, адзін са складнікаў азначанага бібліяграфічнага праекта ўсё ж захаваліся. Выкарыстаная для расстаноўкі картак класіфікацыя (яна яшчэ не мела сённяшняй назвы “Універсальная дзесятковая”) здолела выжыць. З’явіліся першыя друкаваныя выданні УДК, якія ў пачатку ХХ ст. пачалі вывучаць і выкарыстоўваць у практычнай дзейнасці не толькі бібліятэчныя работнікі, але і спецыялісты архіваў і музеяў, навукоўцы, настаўнікі, выдаўцы.

Цікава, што УДК была добра ўспрынята звычайнымі чытачамі. Пералік раздзелаў гэтай класіфікацыі можна было знайсці тады ў выданнях, якія не мелі прафесійнага бібліятэчнага ўхілу, напрыклад у літаратурна-мастацкіх, навукова-папулярных, навучальных... Індэксы УДК пачалі з’яўляцца на тытульных лістах кніг, тым самым вызначаючы месца выдання ў сусветным дакументным патоку. Неверагодна, але П. Атле і А. Лафантэн аддалі шмат часу і намаганняў, каб даказаць менавіта бібліятэчным работнікам вартасць і перавагу УДК у параўнанні з іншымі сістэмамі.

Інфармацыя пра УДК пачала трапляць у розныя краіны свету. У сувязі з развіццём навукі і тэхналогій на рэгулярнай аснове друкаваліся дапаўненні і змяненні да яе. Міжнародная бібліяграфічная супольнасць шырока выкарыстоўвала УДК, распрацоўвала адзіныя метадыкі,

укараняла міжнародныя стандарты. Аб’ём табліц няўхільна павялічваўся з кожным наступным выданнем^{**}. На жаль, да сярэдзіны 1950-х гг. міжнародныя кантакты, у тым ліку звязаныя з УДК, для ўсёй постсавецкай прасторы былі вельмі абмежаваныя.

Кансорцыум УДК (Гаага, Нідэрланды)^{***}, які быў створаны ў 1991 г. (афіцыйна – у 1992 г.), адкрыў новыя магчымасці для развіцця, распаўсюджвання ў свеце табліц УДК, якія перакладзены на больш як 50 моў свету і выкарыстоўваюцца ў больш чым 130 краінах. Сёння гэта адна з найбуйнейшых бібліятэчна-бібліяграфічных класіфікацый у свеце^{****}.

Гісторыя пранікнення УДК у Беларусь мае агульныя старонкі з краінамі постсавецкай прасторы і пэўныя адметнасці. У перыяд нацыянальна-культурнага пад’ёму ў 20-я гг. ХХ ст. былі зроблены некаторыя крокі па выкарыстанні УДК у Беларусі, на аснове якой пачалі стварацца сістэматычныя каталогі буйных навуковых бібліятэк краіны, распрацоўваліся і актыўна выкарыстоўваліся табліцы Дзесятковай класіфікацыі вядомых савецкіх бібліяграфічных і бібліятэчна-навуковых дабраў Дабржынскага, Трапоўскага, Амбарцумяна, Русінава і інш. Гэтыя табліцы прымяняліся для сістэматызацыі дакументаў, расстаноўкі фондаў і вядзення картачных пошукавых сістэм.

Пазней у Беларусь прыйшлі паслядоўна ўсе чатыры выданні УДК на рускай мове^{*****}. Трэба адзначыць, што двойчы рашэнне аб выкарыстанні УДК у бібліятэках рэспублік Савецкага Саюза было прынята на ўрадавым узроўні, у 1921 і 1962 гг. Так, 21 студзеня 1921 г. Н. Крупская^{*****} падпісала дакумент аб увядзенні “Брюссельскага варіанта Дзесятковай класіфікацыі в бібліотеках рэспублікі”, а ў 1962 г. УДК стала абавязковым інструментам сістэматызацыі дакументаў для ўсіх навукова-тэхнічных бібліятэк і органаў навукова-тэхнічнай інфармацыі Савецкага Саюза^{*****}. З 1963 г. у навукова-тэхнічных выдавецтвах і рэдакцыях навукова-тэхнічных часопісаў СССР уведзена

^{**} Поўныя (эталонныя) табліцы УДК на англійскай мове цяпер уключаюць 70 тыс. класаў (UDC MRF).

^{***} Сайт Кансорцыума УДК: udcc.org.

^{****} Па колькасці класіфікацыйных дзяленняў УДК перавышае ўсе наяўныя бібліятэчна-бібліяграфічныя КС.

^{*****} 1964–1966 гг. – 1-е выд., 1969–1971 гг. – 2-е выд., 1982–1987 гг. – 3-е выд., 2001–2009 гг. – 4-е выд.

^{*****} Крупская Надзея Канстанцінаўна – у 1920–1931 гг. старшыня Галоўнага палітыка-асветніцкага камітэта пры Народным камісарыяце асветы РСФСР, які ў тую гаду кантраляваў амаль усе гуманітарныя і культурныя сферы, у тым ліку адукацыю, навуку, бібліятэчную справу, кнігадрукаванне.

^{*****} Пастанова “О мерах по улучшению организации научно-технической информации в стране” Савета Міністраў СССР № 445 ад 11.05.1962 г.

^{*} <https://ru.wikipedia.org/wiki/Mundaneum>.

абавязковае індэксаванне ўсіх публікацый па табліцах УДК.

На пачатку 1990-х гг. у большасці бібліятэк Беларусі пачалі стварацца электронныя каталогі. Паступова была арганізавана і ўмацоўвалася сістэма карпаратыўнай каталагізацыі і вядзення Зводнага электроннага каталога бібліятэк Беларусі, усе ўдзельнікі якой ужываюць для сэнсвай апрацоўкі дакумента па патоку УДК. Сёння ў Беларусі налічваецца 6785 бібліятэк розных міністэрстваў і ўстаноў*, з іх больш як 250 карыстаюцца УДК. Гэта Нацыянальная кніжная палата Беларусі, 7 рэспубліканскіх бібліятэк, 36 бібліятэк вышэйшых навучальных устаноў, каля 200 навукова-тэхнічных бібліятэк, 10 рэспубліканскіх медыцынскіх навукова-практычных цэнтраў, бібліятэка Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі.

Беларускія спецыялісты падтрымліваюць кантакты з замежнымі калегамі. З 2007 г. развіваюцца міжнародныя прафесійныя зносіны з Кансорцыумам УДК. Беларусь з 2012 г. з'яўляецца членам Кансультатывага савета (The UDC Advisory Board) Кансорцыума УДК. Дзякуючы гэтым стасункам Беларусь у 2012 г. атрымала ад Кансорцыума УДК Грант і Ліцэнзію на бязвыплатнай аснове для здзяйснення першай публікацыі скарочанага друкаванага выдання УДК на беларускай мове.

Упершыню беларускае выданне УДК убачыла свет у 2016 г. Пераклад з англамоўнага эталона скарочанай версіі УДК (UDC Abridged Edition) выканалі супрацоўнікі Аб'яднанага інстытута праблем інфарматыкі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, адрэдагавалі спецыялісты Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі ў 2013–2015 гг. Вельмі важна, што Кансорцыум УДК пры здзяйсненні перакладаў на нацыянальныя мовы дазваляе краіне-перакладчыцы ўносіць у табліцы нацыянальныя рысы, характэрныя для кожнай краіны, але структура, прынцыпы арганізацыі і традыцыі, закладзеныя ў класіфікацыю першапачаткова, павінны пры гэтым захоўвацца.

Беларускі пераклад таксама прытрымліваецца агульных прынцыпаў пабудовы УДК, асноўны з якіх – матэматычны прынцып дзесятковасці дробаў (адсюль назва). Разам з тым ён адлюстроўвае самабытнасць і каларыт беларускай мовы, захоўвае нацыянальныя асаблівасці беларускай культуры, гісторыі, рэлігіі, эканомікі, мовы, сельскай гаспадаркі, іншых прадметных галін, якія могуць яшчэ дапаўняцца.

УДК на беларускай мове ўяўляе сабой аднатомнае выданне, якое ўключае больш за 10 000 дзяленняў (класаў) па наступных раздзелах:

0 Навука і веды ў цэлым. Арганізацыя. Інфарматыка. Інфармацыя. Дакументацыя. Бібліятэчная справа. Установы. Публікацыі;

1 Філасофія. Псіхалогія;

2 Рэлігія. Тэалогія;

3 Грамадскія навукі;

4 *раздзел вольны з 1961 г.*

5 Матэматыка. Прыродазнаўчыя навукі;

6 Прыкладныя навукі. Медыцына. Тэхналогія;

7 Мастацтва. Адпачынак. Спорт;

8 Мова. Мовазнаўства. Лінгвістыка. Літаратура;

9 Геаграфія. Біяграфіі. Гісторыя.

У асноўных раздзелах табліц упарадкавана мноства паняццяў па ўсіх галінах ведаў, увесь універсум ведаў, які існуе сёння. Галіновыя кірункі маюць іерархічны выгляд, дзе кожны раздзел пабудаваны ад агульнага да асобнага з выкарыстаннем лічбавага дзесятковага кода. Такім чынам, пры неабходнасці раздзел можа мяняцца ў адпаведнасці з развіццём навукі, дапаўняцца новымі падраздзеламі без асцярогі разбурэння ўсёй яго папярэдняй структуры.

З дапамогай УДК змест любога дакумента – кнігі, дысертацыі на саісканне ступені доктара / кандыдата навук, аўтарэферата дысертацыі, магістарскай дысертацыі, артыкула з часопіса ці газеты, электроннага дакумента, картаграфічнага выдання і многіх іншых – можна падаць у вельмі кампактнай “закадзіраванай” форме. Атрымліваецца індэкс на так званай інфармацыйна-пошукавай мове, які складаецца з пэўных лічбаў і знакаў, прадстаўленых у асноўнай і дапаможных табліцах УДК. Ён зразумелы любому, хто валодае гэтай мовай, незалежна ад ужывання той ці іншай натуральнай мовы, на якой надрукаваны дакумент.

Напрыклад, змест вучэбнага дапаможніка для студэнтаў устаноў вышэйшай адукацыі па гісторыі культуры Беларусі з дапамогай УДК можна згарнуць да індэкса 008(476)(091)(075.8), дзе “008” – гэта “культура”, “(476)” – “Беларусь”, “(091)” – “гісторыя пытання”, “(075.8)” – “навучальны дапаможнік для вышэйшых навучальных устаноў”.

Магчымасці УДК дазваляюць здзяйсняць сэнсавую апрацоўку (сістэматызацыю) фондаў любых аб'ёмаў: ад невялікай школьнай бібліятэкі да буйных бібліятэк, дзе захоўваюцца шматгаліновыя масівы дакументаў на многіх мовах свету. Расстаноўка кніг на паліцах бібліятэк і кнігагандлёвых арганізацый па галінах ведаў таксама адбываецца пры ўдзеле гэтай сістэмы. Схема служыць для знаходжання інфармацыі па галіновай прыкмеце на тэматычны запыт чытача. Дарэчы, ніякі пошук па прадметнай рубрыцы ці ключавым слове не забяспечыць якасны вынік для адшуквання адэкватнай інфармацыі па галіне ведаў з улікам яе нюансаў.

*Звесткі на 01.06.2022 г.

Індэксы УДК ставяцца на друкаваную прадукцыю, якая выходзіць у нашай краіне і іншых краінах свету. Чытач мог заўважыць яе скарачаную да пачатковых літар абрэвіятуру УДК на адваротах тытульных лістоў кніжных выданняў ці побач з прозвішчам аўтара і назвай артыкула ў навуковых часопісах і выданнях, што працягваюцца. Многія нават не задумваліся над прычынай знаходжання гэтых літар у выданнях, тым больш над іх значэннем. Між іншым, патрабаванне ставіць індэкс УДК на друкаваную прадукцыю выстаўляе ГОСТ 7.4-95 “Издания. Выходные сведения” (п. 3.3.8). Такім чынам, індэкс УДК – адзін з элементаў кожнага паліграфічна выкананага дакумента. Ён прадстаўляе дакументны паток любой краіны і, безумоўна, павінен якасна адлюстроўваць змест і форму кожнага асобнага выдання, яго часткі ў выглядзе артыкула ці мноства выданняў, аб’яднаных у серыю або шматтомнік.

Сёння ўніверсальная дзесятковая класіфікацыя – самая развітая міжнародная класіфікацыйная сістэма, што з канца XIX ст. захоўвае сваю значнасць і працягвае развівацца намаганнямі ўсёй навуковай і бібліятэчна-бібліяграфічнай супольнасці свету. Сістэма перакладзена на многія нацыянальныя мовы, сярод іх ёсць і беларускі пераклад. Ідэі, якія заснавальнікі УДК Поль Агле і Анры Лафантэн намагаліся рэалізаваць у канцы XIX ст. у кірунку развіцця навукова-інфармацыйнай дзейнасці, яшчэ не ажыццёўлены цалкам, – таму застаецца надзея, што праца па яе ўдасканаленні і падтрымцы працягнецца, а міжнародная класіфікацыйная сістэма УДК будзе заўсёды запатрабавана айчыннымі і сусветнымі карыстальнікамі.

І калі, гартаючы любое кніжнае выданне ці навуковы часопіс, хтосьці з чытачоў выпадкова натрапіць на старонку з загадкавай абрэвіятурай, няхай ён згадае гісторыю гэтага ўнікальнага інфармацыйнага рэсурсу і энс сціпных літар УДК.

Спіс літаратуры

1. ГОСТ 7.4-95. **Издания. Выходные сведения.** – Минск : Белстандарт, 1997. – 51 с. – (Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу).
2. **Кузьминич, Т. В.** Универсальная десятичная классификация в информационно-библиотечном пространстве Беларуси : От практики до научных и образовательных проектов / Т. В. Кузьминич // INFOLIB: информационно-библиотечный журнал (Узбекистан). – 2020. – № 1. – С. 10–17.
3. **Пугачова, С. А.** Универсальная десятичная классификация в Беларуси: история, современный стан и перспективы развития сусветнай спадчыны каталагізацыі / С. А. Пугачова // Библиотеки и музеи в современной образовательной и социокультурной среде: сохранение традиций и перспективы развития : матер. Междунар. науч.-практ. конф., посв. 75-летию факультета информационно-документных коммуникаций БГУКИ (Минск, 24–26 сентября 2019 г.) : в 2 ч. – Минск, 2019. – Ч. 1. – С. 165–168.
4. **Рейворд, У. Бойд.** Универсум информации : Жизнь и деятельность Поля Отле : [пер. с англ.] / У. Бойд Рейворд ; [предисл. Р. С. Гиляревского]. – М. : Книга, 1976. – 402 с.
5. **Сукиасян, Э. Р.** Универсальная десятичная классификация. Возникновение, развитие, распространение – в современном мире и в России / Э. Р. Сукиасян // Каталогизация и классификация. Электронные каталоги и автоматизированные библиотечные системы : избр. статьи. – СПб. : Профессия, 2009. – С. 306–318.
6. **Універсальная дзесятковая класіфікацыя: звыш 10 000 асноўных і дапаможных класаў /** Аб’яднаны інстытут праблем інфарматыкі НАН Беларусі, Нацыянальная бібліятэка Беларусі ; [рэд. калегія: Ю. С. Гецэвіч, С. А. Пугачова, Г. Р. Станіслаўка і інш.; укл. алф.-прадм. паказальніка: С. І. Лысы, Г. Р. Станіслаўка, Ю. С. Гецэвіч]. – Мінск, 2016. – 370 с.

Заканчэнне. Пачатак на с. 8.

16 лістапада – 85 гадоў з дня нараджэння Валянціна Лукшы (1937–2012), паэта, публіцыста, драматурга

60 гадоў з дня заснавання Беларускага саюза кінамагарафістаў

17 лістапада – 100 гадоў з дня нараджэння Вадзіма Швяцова (1922–1997), мастака, педагога

18 лістапада – 120 гадоў з дня нараджэння Міхася Машары (1902–1976), паэта, празаіка, драматурга, перакладчыка

110 гадоў з дня нараджэння Паўла Кавалёва (1912–1995), празаіка, драматурга, перакладчыка

70 гадоў з дня нараджэння Эдварда Зайкоўскага, археолага, фалькларыста, міфолога

20 лістапада – 305 гадоў з дня нараджэння Георгія Каніскага (1717–1795), рэлігійнага палеміста, філосафа, пісьменніка

135 гадоў з дня нараджэння Паўла Касача (1887–1977), дзеяча самадзейнага мастацтва, кампазітара

60 гадоў з дня нараджэння Міхаіла Баразны, мастацтвазнаўцы, мастака

21 лістапада – 115 гадоў з дня нараджэння Канстанціна Гурскага (1907–1943), мовазнаўцы

22 лістапада – 100 гадоў з дня нараджэння Міхаіла Міхайлава (1922–1992), мастака

90 гадоў з дня нараджэння Міхаіла Ардаб’еўскага (1932–1992), кінааператара

70 гадоў з дня нараджэння Аляксандра Абадоўскага, кінааператара

25 лістапада – 110 гадоў з дня нараджэння Яўгена Замерфельда (1912–1980), паэта, крытыка, педагога

100 гадоў з дня нараджэння Ефрасінні Бондаравай (1922–2011), кіназнаўцы, кінакрытыка

26 лістапада – 185 гадоў з дня нараджэння Міхала Эльвіры Андрыёлі (1837–1893), мастака

115 гадоў з дня нараджэння Міхася Скрыпкі (1907–1991), паэта-сатырыка, празаіка, драматурга

70 гадоў з дня нараджэння Барыса Іванова, мастака, мастацкага крытыка

27 лістапада – 75 гадоў з дня нараджэння Эдуарда Белугурава (1947–1998), мастака

28 лістапада – 120 гадоў з дня нараджэння Акіма Шаўчэнкі (1902–1980), мастака, педагога

75 гадоў з дня нараджэння Тацыяны Гарэлікавай, празаіка

29 лістапада – 110 гадоў з дня нараджэння Мікалая Васілеўскага (1912–1982), акцёра, рэжысёра

75 гадоў з дня нараджэння Соф’і Шах, паэтка

Паводле звестак Беларускага дзяржаўнага архіва-музея літаратуры і мастацтва.